

اللَّهُ
أَكْرَمُ
الْحَمَنِ

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات درمانی اردبیل
دانشکده پرستاری مامایی

پایان نامه

دوره کارشناسی ارشد در رشته پرستاری

داخلی - جراحی

عنوان

بررسی تأثیر الگوی توانمندسازی خانواده محور بر کیفیت زندگی بیماران
مبتلا به انسداد مزمن ریوی بستری در بیمارستان امام خمینی (ره) اردبیل،

سال ۱۳۹۸

نگارنده

زهرا حیدری

استاد راهنما

دکتر نسرین مهرنوش

اساتید مشاور

دکتر معصومه آقامحمدی

دکتر سعید حسینی نیا

زمستان ۱۴۰۱

کد پایان نامه: ۷۷

تقدیم:

تقدیم به امام زمان (عج):

قطب عالم امکان

عالم علوم بیکران

قائم آل محمد (عج الله تعالی فرجه الشریف)

باشد که غنای دفتر خالی از معرفت و تهی از دانشم، روشن به نام مقدسش باشد

تقدیم به روح بلند پدرم

دل دریایی و چشمان پر امید مادرم

قلب مهربان و پر عاطفه خواهر و برادرم

و

تمامی پویندگان علم و دانش

تشکر و قدردانی

اکنون که به لطف الهی پژوهش خود را به اتمام رسانده‌ام بر خود لازم می‌دانم که از زحمات ارزنده‌ی استاد راهنمای فرهیخته‌ام خانم دکتر نسرین مهنوش و اساتید مشاور بزرگوارم آقای دکتر سعید حسینی نیا و خانم دکتر معصومه آقامحمدی، به پاس کمک‌های فراوان و لطف بی‌شائبه‌شان، در مسیر تکمیل این پژوهش، تشکر ویژه داشته باشم.

همچنین از معاونت پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل؛

ریاست محترم دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل؛

معاونت محترم آموزش دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل؛

معاونت محترم پژوهشی دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل؛

و تمامی افرادی که همکاری و تأمین تسهیلات لازم برای انجام این تحقیق را داشتند، تقدیر و تشکر

می‌کنم.

چکیده

زمینه و هدف: یکی از استانداردهای طرح مراقبتی در مبتلایان به بیماری مزمن انسدادی ریه (COPD)، ارائه‌ی آموزش مبتنی بر توانمندسازی به منظور مقابله با مشکلات؛ حفظ و ارتقای سلامت و بهبود کیفیت زندگی است. این مطالعه با هدف تعیین تأثیر الگوی توانمندسازی خانواده محور بر کیفیت زندگی بیماران مبتلا به انسداد مزمن ریوی (COPD) انجام شد.

روش کار: در این مطالعه نیمه تجربی ۸۴ بیمار مرد مبتلا به COPD و مراقبین خانوادگی مراجعه‌کننده به بخش داخلی مردان بیمارستان امام خمینی (ره) شهر اردبیل در سال ۱۳۹۸ در دو گروه مداخله و کنترل ارزیابی شدند. گروه مداخله تحت اجرای الگوی توانمندسازی خانواده محور به همراه یکی از اعضای اصلی خانواده‌اش در ۷ جلسه آموزشی شرکت کردند. گروه کنترل، فقط مراقبت‌های روتین بخش را دریافت کردند. کیفیت زندگی بیماران توسط پرسشنامه کیفیت زندگی مرتبط با سلامت (SF-36) قبل و ۲ ماه پس از مداخله در هر دو گروه مورد بررسی قرار گرفت. تحلیل داده‌ها توسط نرم‌افزار SPSS26 انجام شد.

نتایج: نتایج حاکی از آن بود که بعد از مداخله اختلاف معناداری در ابعاد سلامت عمومی، عملکرد جسمی، شادابی و نشاط، مشکلات روحی، سلامت روان و نمره کل کیفیت زندگی بین دو گروه کنترل و مداخله دیده شد ($P < 0/05$). بین متغیرهای فردی- اجتماعی بیماران با تغییرات کیفیت زندگی در گروه مداخله در بازه زمانی قبل تا بعد از مداخله، تفاوت معناداری مشاهده نشد ($P > 0/05$). اما اختلاف آماری معناداری بین بهبود کیفیت زندگی با شدت بیماری COPD در گروه مداخله وجود داشت ($P = 0/04$).

نتیجه‌گیری: الگوی توانمندسازی خانواده محور در افزایش کیفیت زندگی بیماران مبتلا به COPD تأثیر دارد. استفاده از این برنامه آموزشی در جهت بهبود کیفیت زندگی این بیماران توصیه می‌گردد.

واژگان کلیدی: الگوی توانمندسازی، کیفیت زندگی، انسداد مزمن ریوی (COPD)، توانمندسازی

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
فصل اول: مقدمه و بیان مسئله	۱
۱-۱. مقدمه.....	۲
۲-۱. بیان مسئله.....	۳
۳-۱. اهداف پژوهش.....	۱۱
۱-۳-۱. هدف کلی.....	۱۱
۲-۳-۱. اهداف اختصاصی.....	۱۱
۳-۳-۱. اهداف کاربردی.....	۱۱
۴-۳-۱. فرضیه پژوهش.....	۱۲
۴-۱. تعریف نظری و عملی متغیرهای پژوهش.....	۱۲
فصل دوم: مروری بر مطالعات انجام شده	۱۴
۱-۲. مبانی نظری.....	۱۵
۱-۱-۲. بیماری های مزمن.....	۱۵
۲-۱-۲. مراقبت از بیماری های مزمن.....	۱۶
۳-۱-۲. مدیریت بیماری های مزمن.....	۱۷
۱-۳-۱-۲. بیماری انسداد مزمن ریوی (COPD).....	۱۸
۲-۳-۱-۲. علل.....	۱۹
۳-۳-۱-۲. پاتوژنز.....	۱۹
۴-۳-۱-۲. علائم بالینی.....	۲۰
۵-۳-۱-۲. عوامل خطر.....	۲۰
۶-۳-۱-۲. بررسی و یافته های تشخیصی.....	۲۲
۷-۳-۱-۲. درمان.....	۲۳
۴-۱-۲. کیفیت زندگی.....	۲۵
۱-۴-۱-۲. تعاریف مربوط به کیفیت زندگی.....	۲۶
۲-۴-۱-۲. ابعاد کیفیت زندگی.....	۲۷
۳-۴-۱-۲. اندازه گیری کیفیت زندگی.....	۲۸
۴-۴-۱-۲. انسداد مزمن ریوی و کیفیت زندگی مرتبط با سلامت در این گروه بیماران.....	۲۸
۵-۴-۱-۲. کیفیت زندگی مرتبط با سلامت.....	۲۹
۵-۱-۲. پرستاری و مراقبت.....	۳۱
۱-۵-۱-۲. مراقبت پرستاری در بیماری های مزمن و مشارکت بیمار.....	۳۲
۲-۵-۱-۲. توانمند سازی در بیماران مبتلا به انسداد مزمن ریوی.....	۳۴

۳۵ ۳-۵-۱-۲. توانمندسازی
۳۵ ۴-۵-۱-۲. ایدئولوژی توانمندسازی
۳۶ ۵-۵-۱-۲. نتایج توانمندسازی
۳۶ ۶-۵-۱-۲. توانمندسازی مددجو
۳۷ ۷-۵-۱-۲. توانمندسازی خانواده
۳۷ ۱-۷-۵-۱-۲. توانمندسازی خانواده محور و انسداد مزمن ریوی
۳۸ ۲-۷-۵-۱-۲. مفاهیم الگوی توانمندسازی خانواده محور
۴۱ ۲-۲. مرور متون
۴۱ ۱-۲-۲. مطالعات انجام شده در داخل کشور
۴۶ ۲-۲-۲. مطالعات انجام شده در خارج از کشور
۵۰ ۳-۲. جمع بندی مطالعات
۵۲ فصل سوم: مواد و روش ها
۵۳ ۱-۳. نوع پژوهش
۵۳ ۲-۳. جامعه پژوهش
۵۳ ۳-۳. محیط پژوهش
۵۳ ۴-۳. نمونه های مورد مطالعه
۵۴ ۱-۴-۳. معیارهای ورود به مطالعه
۵۴ ۲-۴-۳. معیارهای خروج از مطالعه
۵۴ ۵-۳. روش نمونه گیری
۵۵ ۶-۳. حجم نمونه و روش محاسبه آن
۵۵ ۷-۳. ابزار گردآوری اطلاعات
۵۹ ۱-۷-۳. روایی و پایایی ابزار گردآوری اطلاعات
۶۰ ۸-۳. روش گردآوری اطلاعات
۶۶ ۹-۳. روش آماری تجزیه و تحلیل اطلاعات
۶۶ ۱۰-۳. ملاحظات اخلاقی
۶۸ ۱۱-۳. محدودیت های پژوهش
۶۹ فصل چهارم: نتایج و یافته ها
۷۰ ۱-۴. بررسی مشخصات جمعیت شناختی بیماران مورد مطالعه
۷۱ ۲-۴. بررسی فاکتورهای مربوط به بیماری در بیماران به تفکیک گروه مورد مطالعه
 ۳-۴. تعیین و مقایسه کیفیت زندگی بیماران مبتلا به COPD بین دو گروه مداخله و کنترل - قبل از
۷۲ مداخله

۴-۴. تعیین و مقایسه کیفیت زندگی بیماران مبتلابه COPD بین دو گروه مداخله و کنترل - بعد از مداخله	۷۴
۴-۵. بررسی تغییرات ابعاد کیفیت زندگی بیماران مبتلابه COPD در گروه مداخله قبل و بعد از مداخله	۷۶
۴-۶. بررسی تغییرات ابعاد کیفیت زندگی بیماران مبتلابه COPD در گروه کنترل قبل و ۲ ماه بعد از مداخله	۷۸
۴-۷. بررسی ارتباط بین مشخصات جمعیت شناختی با میزان بهبود کیفیت زندگی بیماران مبتلابه COPD در گروه مداخله	۷۹
۴-۸. بررسی ارتباط بین شدت بیماری با میزان بهبود کیفیت زندگی بیماران مبتلابه COPD در گروه مداخله	۸۰
۴-۹. ارزیابی بیماری انسداد مزمن ریوی (CAT)	۸۱
فصل پنجم: بحث، نتیجه گیری و پیشنهادها	۸۳
۵-۱. مقدمه	۸۴
۵-۲. بحث و بررسی یافته‌ها	۸۴
۵-۳. نتیجه گیری نهایی	۱۰۴
۵-۴. کاربرد یافته‌ها پژوهش	۱۰۴
۵-۵. پیشنهادها برای پژوهش‌های بعدی	۱۰۷
فهرست منابع و مآخذ	۱۰۸
پیوست ها	۱۲۳

فهرست جداول

عنوان	صفحه
جدول ۱-۲. درمان بیماری مزمن ریوی (COPD) (۶۵).....	۲۴
جدول ۱-۳. مؤلفه‌های پرسشنامه کیفیت زندگی مرتبط با سلامت (SF-36).....	۵۸
جدول ۱-۴. بررسی مشخصات جمعیت شناختی بیماران به تفکیک گروه مورد مطالعه.....	۷۱
جدول ۲-۴. بررسی فاکتورهای مربوط به بیماری به تفکیک گروه مورد مطالعه.....	۷۲
جدول ۳-۴. مقایسه ابعاد کیفیت زندگی بیماران مبتلابه COPD بین دو گروه - قبل از مداخله....	۷۳
جدول ۴-۴. مقایسه ابعاد کیفیت زندگی بیماران مبتلابه COPD بین دو گروه - بعد از مداخله....	۷۵
جدول ۵-۴. مقایسه ابعاد کیفیت زندگی بیماران مبتلابه COPD قبل و ۲ ماه بعد از مداخله در گروه مداخله.....	۷۷
جدول ۶-۴. تغییرات ابعاد کیفیت زندگی بیماران مبتلابه COPD در گروه کنترل قبل و ۲ ماه بعد از مداخله.....	۷۸
جدول ۷-۴. بررسی ارتباط بین میزان بهبود کیفیت زندگی بیماران مبتلابه COPD با مشخصات جمعیت شناختی.....	۸۰
جدول ۸-۴. بررسی ارتباط بین میزان بهبود کیفیت زندگی در بیماران مبتلابه COPD با شدت و طول بیماری.....	۸۱
جدول ۹-۴. بررسی نمره آزمون بیماری انسداد مزمن ریوی (CAT).....	۸۲

فهرست نمودارها

عنوان	صفحه
نمودار ۴-۱. مقایسه ابعاد کیفیت زندگی بیماران مبتلابه COPD قبل از مداخله بین دو گروه.....	۷۳
نمودار ۴-۲. مقایسه ابعاد کیفیت زندگی بیماران مبتلابه COPD بعد از مداخله بین دو گروه.....	۷۵
نمودار ۴-۳. مقایسه ابعاد کیفیت زندگی بیماران مبتلابه COPD قبل و بعد از مداخله - گروه مداخله.....	۷۷
نمودار ۴-۴. مقایسه ابعاد کیفیت زندگی بیماران مبتلابه COPD در زمان های مورد بررسی - گروه کنترل.....	۷۹